

Motion till riksdagen 2013/14:Sf4

**av Gunvor G Ericson och Magnus Ehrencrona
(MP)
med anledning av prop. 2013/14:6**

Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag i propositionen om att barnbidrag och flerbarnstillägg automatiskt ska delas lika mellan föräldrar som har gemensam vårdnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att huvudregeln vid utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg bör vara dels att barnbidraget går till den förälder som är ensam vårdnadshavare, dels att det vid gemensam vårdnad går till den förälder som bor där barnet är folkbokfört.

Motivering

Miljöpartiet är i grunden positivt till att barnbidraget i det fall det finns två föräldrar ska gå till båda. Vi har emellertid ett antal invändningar mot att redan nu genomföra detta.

I strävan efter ett jämställt samhälle är det viktigt att samhällets stöd inte pekar ut den ena föräldern som bättre eller sämre beroende på kön. Ett jämställt samhälle där föräldrar av båda könen tar ett lika självklart ansvar, där barnen har rätt till båda sina föräldrar och där föräldrar bär med sig en gemensam erfarenhet av nära relation till barn och ansvarstagande tror vi blir ett bättre samhälle. Ett samhälle där barnperspektivet genomgående är starkare. Dessvärre har vi långt dit.

Hittills har regeringens politik på jämställdhetsområdet lyst med sin frånvaro och förslaget om delat barnbidrag riskerar då att bli en arena för utblivna jämställdhetsreformer på mer relevanta områden.

Det är angeläget med könsneutralitet i lagstiftningen. Samtidigt är det också viktigt att se de reella konsekvenserna av reformer, där vi – givet den

Fel! Okänt namn på

verklighet som råder i dag – menar att de förslag regeringen nu lägger riskerar bli mer negativa än positiva ur ett barnperspektiv.

Sedan förslaget lades förra gången i riksdagen¹ har situationen förvärrats för de mest utsatta barnen. Det antal barn som lever i hushåll med låg inkomststandard har ökat sedan 2006². Enligt de mätningar som gjorts av Rädde barnen sedan 2002 har skillnaderna ökat mellan olika typer av barnfamiljer, rika och fattiga, ensamstående och sammanboende, samt utrikesfödda och födda i Sverige. De allra mest utsatta är barn till ensamstående och barn till utrikes födda. Skillnaden i nettoinkomst mellan kvinnor och män har ökat med 40 procent sedan 2006. I reda pengar handlar det om en ökning med närmare 18 000 kronor om året till männens fördel. Kvinnors inkomster släpar efter hela livet. Redan vid 24 års ålder är skillnaden i årsinkomst mellan könen i genomsnitt 50 000 kronor.³

Att i den rådande situationen införa en regel om att dela barnbidraget lika mellan föräldrarna riskerar att slå hårdast mot de barn som har föräldrar med väldigt låga inkomster och de barn som har föräldrar som inte kommer överens. Förslaget riskerar därmed att få diskriminerande effekter.

Ökat antal tvister

Antalet skilsmässor har legat förhållandevis konstant under 2000-talet, men har nu minskat något. Tvister om vårdnad, boende och umgänge har däremot ökat med 80 procent under åren 2000–2011. Detta innebär att 8?000–10?000 barn varje år är föremål för en vårdnadstvist.⁴ Miljöpartiet driver förslaget om att barn ska ha rätt till eget ombud i dessa tvister. Det underlättar för att ett barnperspektiv ska tas.

Däremot är det ännu mer angeläget att förebygga att tvister uppkommer. Vi bedömer att förslaget om att barnbidraget ska delas lika mellan föräldrar, även om de inte är överens, kommer att verka konflikt drivande. Detta är också något som ett flertal remissinstanser pekar på, t ex LO, Familjerätts-socionomernas Riksförening (FSR) och juridiska fakulteten i Lund. Domstolsverket anser till exempel att det bör göras en analys över en eventuell måltillströmning till de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Barnen riskerar att drabbas ekonomiskt

Det finns föräldrar med gemensam vårdnad till barn som har växelvis boende hos föräldrarna, där de föreslagna ändrade reglerna om utbetalning av barnbidrag med mera inte kommer att vålla något problem. För en hel del av de

¹Prop. 2005/06:20 Delat barnbidrag vid växelvis boende, m.m.

²SCB:s statistik. Antalet har ökat från 6,8 procent till 8,3 procent.

³SCB och Medlingsinstitutet.

⁴Bris rapport Lyssna på mig, Barnets upplevelse av skilsmässa och föräldrars konflikter, s. 78 f., samt statistik från Domstolsverket.

kvinnor som har små inkomster och som har konflikter med sin före detta partner, kommer det emellertid troligtvis att leda till påtagligt sämre ekonomiska möjligheter. De får mindre ekonomiskt utrymme, trots att löpande utlägg och räkningar såsom barnomsorgsavgiften kvarstår. Detta då barnomsorgsavgiften som huvudregel går till den adress där barnet är folkbokfört. För att fakturan ska delas krävs att föräldrarna är överens om detta. För kvinnor som har flera barn och i realiteten tar det totala ekonomiska ansvaret, trots gemensam vårdnad, kan det i praktiken innebära ett bortfall på flera tusen kronor i månaden. Visst ska båda parter utifrån förslaget kunna hävda hur det i själva verket ligger till när det gäller barnen och boendet, men det är inte säkert att alla vågar ta den striden, eller vet hur det ska gå till.

Vi ser helt enkelt att förslaget ur ett barnperspektiv riskerar att öka på barnfattigdomen, det vill säga både försvåra för det antal barn som lever i familjer med mycket knappa ekonomiska resurser och utöka antalet utsatta barn.

Sammanfattningsvis anser vi således att regeringens förslag om automatiskt delat barnbidrag och flerbarnstillägg riskerar att leda till kraftiga försämringar för barn i Sverige. Särskilt sett tillsammans med de kraftiga försämringar som skett för fattiga och utsatta barn i Sverige sedan 2007. Vi anser därför att riksdagen ska avslå regeringens förslag i dessa delar.

Ökad jämställdhet med tredelad föräldraförsäkring

Miljöpartiet vill införa en tredelad föräldraförsäkring. När det finns två föräldrar ska en tredjedel vara vikt för varje förälder, medan en tredjedel ska kunna tas ut av annan person. Detta kommer att synliggöra att det finns flera vuxna i många barns liv, till exempel en partner som inte är biologisk förälder. Detta underlättar för alla de moderna familjekonstellationer, fler- eller samkönade, där fler vuxna bryr sig om och är självklart viktiga för ett barn. Det är också en reform som underlättar för ensamstående föräldrar. Det behövs sådana reformer för att öka jämställdheten mellan män och kvinnor och för att förbättra barns situation. Till dess att väsentliga förbättringar skett kan därför inte regeringens förslag bifallas.

Reformen med tredelad föräldraförsäkring tror vi kommer att bana väg för en verkligt ökad jämställdhet och ny syn på den traditionella kärnfamiljen. Vi menar att det är ett större och viktigt steg, som bör komma före det delade barnbidraget.

Det finns emellertid åtgärder att vidta redan nu med barnbidraget, som kan förbättra utsatta barns situation. En sådan åtgärd är att huvudregeln vid utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg är att barnbidraget går till den förälder som är ensam vårdnadshavare eller de föräldrar som har gemensam vårdnad och bor tillsammans, där barnet är folkbokfört. Särlevande föräldrar kan vid växelvis boende även fortsättningsvis anmäla att bidraget ska delas om de är överens. Det är angeläget ur ett barnperspektiv. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 16 oktober 2013

Gunvor G Ericson (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)